ఆత్మలోని అరుణరేఖ

శ్రీమతి ఉన్నవ విజయలక్ష్మి

డిసెంబరు ఆఖరు. కాలేజి సెలవ లిచ్చారు.

సాయంత్రం 'లాన్'లో కూర్చుని పేపర్లు దిద్దుకుంటున్నాను. ఇంతలో రెండో 'పోస్ట్' వచ్చింది. ఒకే ఒక కవరు వచ్చింది. బరువుగా వుంది పేపర్లు ప్రక్కకు నెట్టి కవరు చించాను. విశ్వనాధరావు వ్రాశాడు. నాకు ఉత్తరాలు చదవటంలో వున్న ఓపిక వ్రాయటంలో వుండదు. విశ్వనాధరావు అదొక తరహా మనిషి. ప్రత్యుత్తరాలకు నిరీక్షించకుండా నే పదేసి పేజీల వుత్తరాలు వ్రాయగలడు సావకాశంగా చదివాను. అతనీ మధ్య రఘునాధరావు దగ్గరకు వెళ్లాడట. ఆ విశేషాలన్నీ వ్రాశాడు మేము ముగ్గురం బి యే లో సహాధ్యాయులం. రఘునాధరావు, నేను యం. ఏ కూడ కలిసే చదివాము ఇంగ్లీషులో. యం. ఏ పూర్తి అయాక రఘునాధరావు 'లా' కూడా చదివాడు నా జీవితం సగం గడచిపోయింది' రఘునాధరావు జీవితంలో ప్రవేశించి రెండేళ్లే అయింది. అతడు చదువు ముగించాక 'సిలోన్' వెళ్లాడు. జాఫ్నాలో ఏదో ఉద్యోగం వచ్చిందంటూ! అందరికి ఆశ్చర్య మేసింది. కలవారిబిడ్డ ఉద్యోగానికని కానిదేశం పోయా డేమా అని! ఎంచేతో నాలుగేళ్లయాక తిరిగి వచ్చేశాడు. ఆ తర్వాత నాలుగు నెలలకే అతని పెళ్లయింది ఇప్పుడు కాకినాడలో న్యాయవాదిగా పనిచేస్తున్నాడు. ఇదివర కొకసారి వ్రాశాడు నన్ను రమ్మని! నాకు తీరికా, ఓపికా లేకపోయాయి! యీ మధ్య భార్యతోపాటు దేశమంతా తిరిగి వచ్చాడుట. విశ్వనాధరావు వ్రాశాడు. "వాళ్లిదరా! సంసారమంటే! ఎంత అన్యోన్య మనుకున్నావు" అని. నవ్వు వచ్చింది. వెళ్లి చూడాలనిపించింది. మరునాడే ప్రయాణమై వెళ్ళాను.

రైలుస్టేషన్నుంచి జట్కాలో వెళ్తున్నాను. దారిలో మెడికల్ షాప్ కనపడింది. గొంతులో ఏదో గరగరగా వుంటే 'లాజెంజెస్' కొనుక్కుందామని దిగి వెళ్ళాను. అక్కడ ఎవరో ఒకమ్మాయి మందులు కొంటోంది సన్నగా, తెల్లగా వుండి చాలా నాజూగ్గా, అందంగా కనపడింది. కట్టు, బొట్టు తీరు చాలా అధునాతనంగా కనుపించింది. బిలు చూసి డబ్బిచ్చేసి వెళ్ళి బైటవున్న కారులోకి ఎక్కింది వెళ్తూ వెళ్తూ నన్ను జూసింది 'చాల చురుకు చూపు' అనుకున్నాను. తరువాత రఘునాధరావు ఇంటికెళ్లేసరికి బైట, మెడికల్ షాప్ దగ్గర కనపడిన కారు కనపడింది. అనుమానిస్తూ లోపలికి వెళ్లాను 'రఘునాథం' అన్న నా పిలుపుతో వాకిట్లోకి వచ్చాడు రఘునాధరావు. నన్ను చూడగానే బలంగా నా భుజాలు, చేతులు నొక్కివేస్తూ 'అరినీ! ఇదేమిటిరా! ఎట్లా వచ్చావు? గాలితోనైనా కబురంపలేదే! ఇల్లెలా తెలుసుకున్నావ్' అంటూ ఆప్యాయంగా పల్కరించాడు. "ఏమిటి యిలా వున్నావేం! ఒంట్లో బాగా లేదా" అన్నాను. 'ఊ! మొదలెట్టావూ! ఇంత నల్లబడ్డావేం! గుర్తే పట్టలేక పోయాను. అయ్యో! ఎలావుండే వాడివి! అనరా—అను. సందేహ మెందుకు?—పర్మిస్తున్నా తమ్యా పరమమిత్రుడా!" అని పకపక నవ్వుతూ చెయ్యి పట్టుకుని లోపలికి తీసికెళ్లాడు! లోపలనుంచి హిందుస్థానీ కూనిరాగ మొకటి సన్నగా వినవచ్చింది. "మా అరుణ బాత్ రూమ్ సింగర్ లే—అన్నట్టు నీ వసలు చూడనే లేదుకదూ" అన్నాడు రఘునాధరావు ఇంతలోనే అతని భార్య వచ్చిందక్కడకు. మెడికల్ షాప్లో కనపడిన అమ్మాయే! అప్పుడే స్నానం చేసిందేమో, చాల శుచిగా కనపడింది. లేత మబ్బురంగు స్విట్జర్లెండు వాయిల్ చీర కట్టుకుంది. తెల్లని సిల్కు 'బ్లౌజు' వేసుకుంది. వెన్నెల రాత్రిలాగ కళ్ళకు చల్లగా వుంది ఆమె వస్త్రధారణ! ఆమె నావంక తెల్లపోయి జూచింది మా యిద్దరి తొట్రుపాటూ గమనించిన రఘునాధం 'అరుణా, యీయన నీకిదివరకు తెలుసేమిటి? "అన్నాడు. 'ఊహూ' అన్నట్టు తలపంకించింది. 'ఇందాక మెడికల్ షాప్లో కనపడ్డారు' అన్నాను. 'అదా! అరుణా—

వీడే ప్రభాకర్ అంటే నేను చెప్పానుగా నీకు ఇప్పటికి తీరింది వీడికి మనింటికి రావడానికి' అని నన్ను పరిచయం చేశాడు భార్యకు. ఆమె చిన్నగా నవ్వి నమస్కారం చేసింది నాకు. నేను తిరిగి నమస్కారం చేశాను. 'మీరు రాలేదని చాలసార్లనుకున్నారు వారు' అన్నది నాతో! తీగ మీటినట్లుంది కంఠం "అనుభవాలతో మాసిపోని సరిక్రొత్త జీవితంమీది. అందుకని మీ వద్దకు త్వరగా రావటానికి మనసొప్పలేదు" అన్నాను నవ్వుతూ! నా నెరిసినజుట్టు మరింత తెల్లనయినట్లు విచిత్రమైన అనుభూతి పొందాను. "అబ్బాయీ! అది మమ్మల్నేమీ అభినందించటం కాదు అవకాశాలు లభించనంతవరకూ అనుభవమెలా కల్గుతుంది" అన్నాడు రఘునాధరావు.

ఆ డ్రాయింగ్ రూమ్, ఆఫర్నిచర్, వాటిమీద పరచిన ఎంబ్రాయిడరీ సరుకు- అంతా అరుణ కళాకౌశలాన్ని తెల్పుతున్నాయి 'ఫ్లవర్ వేస్'లో రకరకాల పూలు, రంగు రంగుల పట్టుచీరలు కట్టుకుని పేరంటానికి వెళ్ళి, దగ్గరగా చేరి కబుర్లాడుతూ నవ్వుకునే ఆడవాళ్ళలా వున్నాయి మధ్యాహ్నం భోజనాలయ్యాక, అరుణ 'ఫోటోల ఆల్బమ్' తెచ్చిచూపింది. నా ప్రక్కనే కుర్చీలాక్కుని కూర్చుంది. అరుణ వస్తుతః ముద్దరాలై యుండికూడ, కాలేజి చదువు ఇత్యాది సంస్కార విశేషాలవల్ల మగవాళ్ళంటే బెరుకుపోయిందో లేక, వివిధమైన కృత్రిమ నాగరికత వాసన సోకని అడవి మల్లెలాంటి అచ్చమైన ప్రకృతి కలదో తెలియలేదు. మనకు పకపకనవ్వే ఆడవాళ్ళకంటే- మందహాసాలు చేసే మగువలంటేనే ఇష్టం! పూర్తిగా వికసించిన గులాబిపువ్వుకన్నా అరవిచ్చిన గులాబులే అందమైనవంటాము అందుకే, మన ఆడపిల్లలు కోయపకుముల్లాగ నోరువిప్పి నవ్వరు. మనం పెంచే గులాబులు అరవిచ్చి అలానే కాసేపుండి మన్ని మురిపిస్తాయి'. అడవిపూలకు 'మొగ్గతనం' పోయి 'పూవుతనం' రాగానే పూర్తిగా విచ్చుకుని పక పకా నవ్వుతాయి బహుశః అరుణ ప్రకృతి ఇటువంటిదేమోనని తోచింది. వాళ్ళిద్దరూ ఆ మధ్య దేశమంతా తిరిగి వచ్చినప్పటి విశేషాల ఫోటోలు చూపుతోంది. తాజ్ మహలు చూపించినప్పుడు అరుణ భర్తకేసి చూచి 'చెప్పనా'? అని నవ్వింది. తలెత్తి రఘునాథాన్ని చూచాను, 'చెప్పు' అని నవ్వినట్లే నవ్వాడు. అందమైన అతని కళ్లు, పెదవులు నిజంగా నవ్వాయనే ఆమె అనుకుంది. ఆ కళ్ళ అడుగు లోతుల్లో, ఆ పెదవుల వంపులలో నిగూఢంగా సుడి తిరిగిపోయిన విచారరేఖలను గుర్తించటానికి అరుణ సంస్కారం చిన్నదైపోయింది నాకాశ్చర్యం వేసింది. ఆ నవ్వు, నవ్వే కాదనిపించింది నేను నవ్వేసి 'ఏమిటో చెప్పండి అనుజ్ఞ తీసుకున్నారుగా' అన్నాను. 'అనుజ్ఞ' అనేమాట రుచించనట్టుగా అరుణ ఒకసారి కనుబొమలు దగ్గరగాదీసి ముడివేసి మళ్ళా పూస దీసింది "వీరే... తాజ్ మహల్ చూచి బైటనే నిలబడి పోయారు లోపలికి రానన్నారు. బలవంతంగా లాక్కెళ్ళాను. ఎక్కువసేపుండలేక పోయారక్కడ. పైగా ఏడ్చేశారు. నిజంగా! కావాలంటే అడగండి అబద్ధమేమో! ఎందుకూ అంటే' 'పూరికే ఏడ్పు వచ్చింది' అన్నారు ఆరాత్రి మళ్లీ వెన్నెలో తాజ్ ను చూడటానికి రమ్మన్నాను రానన్నారు నేనొక్కతెనే ఇంకెవరినో తోడుతీసుకొని వెళ్లాను. మళ్లీ వచ్చి చూద్దును గదా. 'రూమ్'లో ఏడుస్తున్నారు. మగవాళ్లట పైగా మీరు అడగండి పోనీ!" అంటూ పకపక నవ్వింది పసిపిల్లలాగ! నేనూ నవ్వేశాను. రఘునాథం నవ్వాడు.

ఆ తర్వాత రఘునాథం 'సొంత' ఆల్బమ్ అంటూ తీసుకొచ్చింది అంటే పెండ్లికిముందు రఘునాధరావు సేకరించిన ఆల్బమ్ అని ఆమెభావం పెళ్లయ్యాక 'స్వంతం' అనేది అందరికి నశిస్తుందా? వీడికేనా? అనుకున్నాను మొదటి పేజీలు చాలా దాటేశాను. అవన్నీ నాకు తెలిసినవే! ఆ పేజీలనిండా మేమే! తరువాత జాఫ్నాలో అతని జీవితం ఎలావుండేదో చూదామని పేజీలు నెమ్మదిగా తిప్పుతున్నాను. ఏవో ఫోటోలు. ఆడవాళ్లవి, మగవాళ్లవి చాలా కనుపించాయి కాని అందరూ చాలా పెద్దమనిషి 'పోజ్' ఇచ్చినవారే! వెనుక పేజీల్లోవున్న మాలాగా, జంతువులలాగా స్వేచ్ఛగా వున్న ముఖం ఒకటీ కనపడలేదు ఒక పేజీలో ఏదోఒక 'ఫామిలీఫోటో' చూపింది అరుణ. అందులో ఒకమ్మాయిని చూపి యీమె వీరి 'కొలీగ్' అట. 'హిస్ట్రీ' లెక్చరర్ అని కదండీ చెప్పారు అని భర్తకేసి చూసింది. 'ఊఁ' అన్నాడు రఘునాథం. 'వీరు వాళ్ళ అమ్మా నాన్న, చెల్లెలూ, తమ్ముడూనట' అని పరిచయం చేసింది. 'ఇంగ్లీషు

డిపార్ట్‌మెంటే' నన్నమాట? ఎవరేమిటి వీళ్ళు?' అన్నా. 'మళయాళీలు. అసలువూరు కాలికట్' అన్నాడు రఘునాథం-అతనిముఖం చాలా తమాషాగా మారింది.

'మీరు చెప్పండి యీామె బాగుందా, యీామె చెల్లెలు బాగుందా' అని అరుణ నన్నడిగింది ఫోటో కేసి చూపిస్తూ! ఒకమ్మాయి, అమ్మాయిల అందం గురించి అంతగా పరిచయంలేని నాతో ప్రస్తావించటం క్రొత్త అనుభవం! సందేహంలేదు. అరుణ అడవి మల్లెలాంటిదే! నే నేమీ చెప్పకముందే "నేను చెల్లెలే బాగుంటుం దంటాను. వీరు ఒప్పుకోరు." అన్నది "అంటే అక్క బాగుంటుందనేగా అర్థం! ఏరా?" అని రఘునాధాన్ని పరాచిక మాడాను. వాడు నవ్వాడు. ఇందాకటినవ్వే! అది నవ్వుకాదు. నాకు తెలుసు

మరునాడు ప్రొద్దెక్కి లేచాను. ఇంట్లో ఎవరూ కనపడలేదు. 'గెస్ట్‌రూమ్'లో నే వున్న 'బేసిన్'లో ముఖం కడుక్కుని బైట తోటలోకి వచ్చాను. దూరంగా రఘునాథం పచార్లుచేస్తూ, సిగరెట్ కాలుస్తూ, పత్రిక చూస్తున్నాడు. 'స్లిప్పర్లు' తొడుక్కుని తోటలోకి వెళ్తున్నాను ఒకప్రక్కన సన్నజాజి పందిరిదగ్గర అరుణ నిలబడి పూలు కోస్తోంది! తలంటి పోసికున్నట్లుంది. జుట్టు వీపుమీద పరచుకుని వుంది. పొడుగ్గాలేవు వెంట్రుకలు! చివర్లు మెలికలు తిరిగి నీరు కారుతున్నాయి! సన్న జరీఅంచు పట్టుచీర కట్టుకుంది. చేతిలో పూలసజ్జ కనపడింది. నా నడక అలికిడికి వెనుతిరిగి నన్ను చూచి నవ్వింది. ఎఱ్ఱటి బొట్టు, నల్లటి కాటుక కొట్టొచ్చినట్టు కనబడ్డాయి! అలలుతీరిన ఆమెజుట్టు ముఖాన్ని సగం కప్పి, సగం కప్పనట్లున్నది. అప్పటి అరుణముఖం కంటే, రఘునాథానికి వార్తాపత్రిక ఎలానచ్చిందో ననుకున్నాను. రఘునాథం నన్నుజూచి 'పద, కాఫీ తీసుకుందాం' అన్నాడు. ఇద్దరం వస్తున్నాం. అరుణ మమ్మల్ని చూచింది. 'మీరుకూడారండి', అన్నాను. 'నాకాలస్యముంది-మీరు వెళ్లి తీసుకోండి' అన్నది.

"ఇవాళ శుక్రవారంగా! ప్రొద్దున్నే తలస్నానం ఆపైన పూజ! ఆ వ్యవహారం తొమ్మి, తొమ్మిది న్నరయితేగాని తెమలదులే" అన్నాడు రఘు ఆ మాటల్లో ఏమీ విసుగు ధ్వనించలేదు. నా స్తికుడుగా వాదించే 'పాత' రఘు గుర్తువచ్చి ఆశ్చర్యమయింది. అరుణ ఇంట్లోకి వచ్చింది. పూలసెజ్జ నిండివుంది. పూజ గదికాబోలు చిన్నరూమ్‌కేసి వెళ్ళింది. పసుపు రాసుకుందేమో, కాళ్లు పచ్చగా కనుపించాయి. 'స్లిప్పర్లు' లేకుండా తోటలో తిరిగిందేమో—గులకరాళ్లు గుచ్చుకొని కందిపోయి కొంత, ఎఱ్ఱమట్టి తాలూకు ఎఱ్ఱదనం కొంత కారణాలుగా ఆమె పాదాలఅంచులు ఎరుపెక్కినాయి.

ఆరోజు ఊరిలో అక్కడక్కడ తిరిగివచ్చాం ముగురమూ! ఆ మధ్యాహ్నం రఘునాథం భార్యను చూచి 'యీారోజు, నీవెళ్లి మీపార్వతిని చూచి రారాదూ! ప్రభాకర్ వున్నాడుగా నాకుతోడు" అన్నాడు "నిజమే నేవెళ్ళి వస్తా! పాపం దానికి జ్వరం తగ్గిందో లేదో, అప్పుడు టైఫాయిడ్ అనుకుంటున్నారు వాళ్లు" అన్నది. చీరేఅదీమార్చుకుని వాళ్లెవరింటికోపోతూ నాతో చెప్పింది. "వీరిని చల్లగాలికి తిరుగనీకండి" అని ఆమె చూపేశ్రద్ధకు నాఒళ్ళు గగుర్పొడిచింది అప్పుడు గుర్తొచ్చింది. నిన్న ఉదయం మెడికల్‌షాపులో అరుణను చూచినమాట! "ఈమధ్య ఏమైనా మంచమెక్కా వేమిటి?" అన్నాను. "ఆ! ఏంలేదు నాలుగురోజుల జ్వరం. ఊరికే ఆర్భాటం చేస్తుంది" అన్నాడు రఘు

అరుణ వెళ్లగానే, ఇద్దరమూ తోటలోకి వెళ్లాం! చాలారకాల పూలు. ఢాలియాలు, షాపీస్, డైయాంథస్‌లు, యాస్టర్లూ, వయోలాలు, కనకాంబరాలు! నేల కానుకున్నట్లున్న చిన్న మొక్కలకూ పూలే! మనిషి ఎత్తున వున్న పెద్ద మొక్కలకు పూలే! వేరే పనేమీ లేనట్టు పంతా లేసుకుని, చిరునుబూసి నుంతనాలాడుతున్నాయి ఇక గులాబులు, మల్లెలు, జాజులు-వీనికి లెక్కేలేదు "ఆమెకు మొక్కలంటే చాల శ్రద్ధనుకుంటా నే" అన్నాను "శ్రద్ధేమిటి? పిచ్చి! నాకీతోటలో తిరగటమంటే తలనొప్పి. తిరిగినా వీటికేసి చూడను ఇన్ని రకాల పూలు, ఇన్ని రకాల అందాలు, దేన్నీ మెచ్చుకోలేం!" అన్నాడు. నేను ఆశ్చర్యంగా చూశాను. ప్రక్కనే నాభుజానికి తాకిన ఢాలియా కొమ్మ పట్టుకుని, ఎఱ్ఱగా విచ్చిన ఆ పువ్వు జూపి "దీన్ని చూడు ఎలా వుంది?" అన్నాను. పట్టలేనంత అందంగావుంది. అది వాడిపోకముందే, గుండె చీల్చుకుని లోపల దాచుకోవాలని వుంది" అన్నాడు.

భార్య లేనప్పుడు ఇంత ఉద్రేకంగా మాట్లాడుతున్నాడే అనుకున్నాను అయినా, అందమూ, అనురాగమూ తనలో నింపుకున్న 'అరుణ' అందుబాటులోనే వున్నప్పుడు, ఇంకా 'అందం దాచుకోటం' (అనుభవించటం కాదు), "గుండె చీల్చుకోటం"- అనటం చూస్తే, "ఎందుకు వీడు పరితపిస్తున్నాడా" అనుకున్నాను ఇంతకు మించిన వారిపైన వీడికి వాంఛ వున్నదా ఏమో! అమావాస్యరోజున చంద్రుడు కనపడలేదని విచారించేవారు, నీలాకాశమూ, రోజుకన్న ప్రస్ఫుటంగా మెరిసే చుక్కలు- వీటి అందాన్ని ఆస్వాదించలేరు ఆలోచనలు తెముల్చుకుని "ఏమిట్రా అలా వున్నావు? చాల మారిపోయావ్. అసలు సంగతేమిటి?" అన్నాను.

ఏదో— చెప్పబోయేదానికి నాంది అన్నట్లుగా, నా చేతులు తన చేతుల్లోకి తీసుకొని నెమ్మదిగా నొక్కాడు, అక్కడే పచ్చిక పైన కూలబడ్డాం!

"నేను జాఫ్నాలో వుండగా మా డిపార్ట్‌మెంట్‌లోనే, ఒకమ్మాయి వుండేది. పేరు రంజని. "పొయిట్రీ" లెక్చరర్ అంటూ మొదలేశాడు. శేనిట్లాంటిదేదో వుంటుందని వూహించాను.

"ఇందాక నీ భార్య చూపించే, ఆ ఫోటోయేనా" అన్నాను. అప్పటి రఘు ముఖకవళికలు గుర్తుకువచ్చి! "ఆ!— ఆమె అంటే మొదటినుంచి నాకదోక విధమైన......" మాట దొరకలేదతనికి. అతడు నవ్వి. "ప్రేమా, గీమా" అనకు సుమా! ఏదో చెప్పలేనుగాని" అన్నాడు. అతడు చెప్పలేకపోయినది నేను చెప్పలేనుగాని, వూహించగలిగాను. "అందమైనదేనా?" అడిగాను. మనుష్యుల వర్ణన— పుస్తకాల్లో, కథల్లో అంటే ఏదో వ్రాసేయవచ్చుకాని, ఒక స్నేహితుడి దగ్గర అమ్మాయిల అందం గురించి నిజం "నిజం" గా నే చెప్పాల్సివస్తే కష్టమే! వాడు ఆలోచించినట్లాలోచించి "రంజని అందం గురించి నీకు చెప్పాలంటే నాకేమీ స్వంతమాటలు లేవురా! ఎప్పుడో చదివాము గుర్తుందా!..." "పది నిముసాలామె వంక తేరిపార చూచినా, ఆమె అందకత్తెయో, కాదో తేల్చుకోలేకపోయాను. ఎందుకో ఆమె నన్ను చూచి నవ్వింది. వెంటనే అనిపించింది— ఆమె చాల అందమైనదని ఇదే నా ప్రథమానుభవం కూడ!" అని క్లుప్తంగా ముగించాడు. "తర్వాత?" అన్నాను. చిన్నప్పుడు దయ్యాల కథలు, పేదరాశి పెద్దమ్మ కథలు విన్నప్పుడుండే ఉత్సాహం, తొందర మళ్లాకనబర్చాను.

"మొదట్లో నేను ఎక్కువగానే మాట్లాడేవాడిని రంజనితో! ఆమె చాలా ముక్తసరిగా జవాబులు చెప్పేది. ఒక ఏడాది గడిచాక, నా మనస్సు ఆమెకు మరీ దగ్గరవ్వాలనుకోటం మొదలెట్టింది. ఆలోచనల తర్వాత బుద్ధితో మనస్సుకు కళ్లెం వేశాను. మాట్లాడటం చాలా తగ్గించేశాను. సాధ్యమైనంతవరకు ఆమెను కలుసుకోటం మానేశాను! క్లాసులైపోగానే 'రూమ్' కెళ్ళిపోయేవాడిని. కొన్నాళ్ళ తర్వాత ఒకనాడు ఆ అమ్మాయి, చెల్లెల్ని వెంటబెట్టుకు నా 'రూమ్'కు వచ్చింది. ఆశ్చర్యపోయాను అక్కడింకెవరియింటికోవచ్చినట్లు, దారిలో వుంది కనుక నారూమ్ కేసి తొంగిచూసినట్లు చెప్పింది. కాని అంతా అబద్ధం నిజమీనాడు తెలిసింది నాకు లేనిపోని అభిమానంతో నిజాన్ని దాచివేసింది. కావాలనే నారూముకు వచ్చిందారోజు. లోకంకోసం చెల్లెల్ని వెంట తీసికొచ్చింది. చాలా స్వేచ్ఛగా మాట్లాడింది. నామనస్సు మళ్లీ కొంచెం పట్టుతప్పింది. ఆ తర్వాత ఆ అమ్మాయి రోజూ కొంతసేపైనా నాతో మాట్లాడేది. బాగా నవ్వేది. ఆమె మాట్లాడే మాటల్లో, చాల వాటికి ఏమీ అర్థం వుండేది కాదనే గుర్తు. నాలోపల 'వాంఛ' విజృంభిస్తుంటే, దాన్ని జయించి నిర్వికారంగా ఆమెతో మాట్లాడాలంటే చాల కష్టమయ్యేది. ఆమె నడవడి నాశీల ప్రవర్తనలపై సవాలు చేస్తోందా— అనుకుని చిరాకుపడేవాడిని చాలా సార్లు. కాని రంజనిపైన ఎప్పుడూ కోపం వచ్చినట్లు జ్ఞాపకం లేదు. ఆశ్చర్యమేమిటంటే, నేను మాట్లాడటం తగ్గించిన కొద్దీ, ఆమె మరింత పలుకరించేది ఇలా కత్తిమీద సాముగా ఇంకో ఏడాది గడిపాను. నాకు పిచ్చెక్కేంత పని అయింది. పోనీ అడిగేద్దామా అంటే భయం! లోకువవుతానేమోనని! ఇక ఆ వాతావరణం భరించలేక వేసవి సెలవల కింటికొచ్చిన వాడిని మళ్ళీ తిరిగి వెళ్ళకుండా ఉద్యోగాని రాజీనామా ఇచ్చేశాను. ఆ తర్వాత నాల్గు నెలలకే అరుణను పెళ్లి చేసుకున్నాను. జాఫ్నాలో నా 'కొలీగ్స్' అందరికి ఆహ్వానాలు పంపాను. చాలమంది దగ్గరనుంచి వుత్తరాలు, వైర్‌లూ వచ్చాయి రంజనివద్దనుండి ఏమీ ప్రత్యుత్తరం రాకపోయేప్పటికి ఆశ్చర్యపోయాను. కాని, క్రమంగా ఆమెను మర్చిపొమ్మని

ప్రోత్సహించే 'బుద్ధి' ఇదీ మంచికే లెమ్మంది— మనస్సు రవ్వంత బాధపడినా! ఆ తర్వాత అరుణ మంచితనాన్ని చాలా అనుభవించాను. ఇప్పటివరకూ నేనుకూడ ఆమెకెటువంటి అసంతృప్తినీ కలిగించలేదనే అనుకుంటున్నాను. ఒక ఏడాది ఏ చింతా లేకుండా వున్నాను. తర్వాత ఒకనాడు జాఫ్నానుంచి ఒక కవరు వచ్చింది. అదృష్టం! అరుణ ఆనాడింట్లో లేదు. చింపి చదివితే రంజని వుత్తరమయింది.

"నీవు అరుణను ప్రేమించానన్నావుగదా, రంజని సంగతి ఆమెవద్ద ఎందుకు దాచావు" అని అడిగాను.

రఘునాథం ఆశ్చర్యంగా "మన కష్టాలు, మనం ప్రేమించేవాళ్ళకైనాసరే చెప్పుకునేటప్పుడు-ఎక్కువగా ఆలోచించాల్సింది వాళ్ళ మంచితనం కాదురా, కావల్సింది గుండెనిబ్బరం. విని భరించగలరా! అని-అందుకనే అరుణకు చెప్పలేదు" అన్నాడు. వాడు తన కథంతా నాకెందుకు చెప్తున్నాడో అర్ధమైంది. నా మంచితనంమీద నాకు ఒకవీసమెత్తు నమ్మకం తగ్గింది. "సరే-రంజని ఏం వ్రాసింది" అన్నా. "నేను ఆమెకు పంపిన ఆహ్వానపత్రిక చేరలేదు కాబోలు! "నా ప్రేమ నీవు తెలుసుకున్నావు కనుకనే, నీ పెండ్లికి నన్ను పిలవ సాహసింపలేకపోయావు! ఈ వార్త యితరులవల్ల తెలిసినప్పుడు నేనెంత క్రుంగిపోయానో-ఎలా వ్రాయను? ఏడాది ఓర్చుకున్నా నీబాధ ఒంటరిగా. ఉపశాంతికోరకు యివాళ వ్రాస్తున్నా నీకు. నీయందు పూర్తినమ్మకము లేనందువల్లే, నేను నా ప్రేమ బాహాటంచేసి భిక్షగోరలేదు. కాని దురదృష్టం! నామనస్సు నీవు గ్రహించావు నా అభిమానం దెబ్బతిన్నది. నేను ఓడిపోయాను. అందుకేమీ ప్రతిఫలంలేదు నాకు. నీ మనస్సులో నన్నెంత తేలికచేసినా, కనీసం నాపై, నీ శుభాన్ని కోరే వ్యక్తిగా పూర్తి నమ్మకముంచు" అని వ్రాసింది. "ఇంతే! మేఘాలను దూసుకొనిపోయే విమానం హఠాత్తుగ నేలకూలడం లాంటి అనుభూతి యిది" అన్నాడు రఘునాథం.

"నీవు జవాబు వ్రాయలేదా" అన్నా!

"ఆహ్వాన పత్రిక తనకుకూడ పంపినట్లు వ్రాశాను. నాపై తనకున్న కోరిక నాకీషణ్మాత్రమైనా తెలియదని చెప్పాను. ఆశలూ, అనురాగాలూ అంత గోప్యంగా గుండెల్లోనే దాచుకుని అణగారిపోవటానికి నేనేమైనా ఆకాశ కుసుమాన్ననుకున్నావా?' అని ముగించాను. అంతకంటే ఏం వ్రాయను?" అతని గొంతే కాదు—శరీరముకూడ కొంచెం కంపించినట్లు సంధ్యవెలుగుల్లో గుర్తించగల్గాను.

"ఆ తర్వాత మళ్ళీ ఆమె వ్రాయలేదా" అన్నాను.

"ఊహు! ఏమీ వ్రాయలేదు. కాని నా ప్రేమ ప్రతిబింబాన్ని నేను గుర్తించలేదని తెలిశాక, ఎండిపోయిందనుకున్న ఆమెపై నాకున్న ప్రేమ క్రొత్త చిగురేసింది! ఏమీ చేసేస్థితిలో లేను నేను నా కాలు చేతులు నేనే విరగ్గొట్టుకున్నాననిపిస్తుంది అరుణ అమాయకురాలు మరీ సుకుమారమైన జాజిపువ్వు లాంటిది. జాగ్రత్తగా చూచుకోవాలి! ప్రేమ ఒకచోట, దాని ప్రకటన మరొకచోటగా బ్రతుకుతున్నాను" అన్నాడు. ఇప్పుడర్ధమైంది నాకు! రఘునాథం అరుణపై చూపేది ప్రేమకాదు.—అది లాలన, దయ, ఆదరణలాంటిది! ఇంతలోనే కారు చప్పుడైంది! అరుణ వచ్చింది!

"చీకటయిపోయింది ఇంకా తోటలోనే వున్నారేం? ఇంట్లోకి పదండి మంచుకురుస్తోంది" అన్నది. రఘునాథం నవ్వు తెచ్చుకొని లోపలికి వచ్చాడు. చాలా ఆప్యాయంగా అరుణను, ఆమె స్నేహితురాలి ఆరోగ్యవిషయం విచారించాడు. నిజమే! అలా బ్రదకటం రఘునాథానికే చేతనయింది!

మరునాడు ప్రయాణం కట్టాను స్టేషన్‌కు వచ్చారిద్దరూ; రైలు కదలబోతుంటే రఘు నాచేయి నొక్కుతూ "ఎవ్వరితో అనకేం!" అన్నాడు. నాకంటే రాతిగుండె కలవాళ్లు మా మిత్రబృందంలో మరెవ్వరూ లేరని రఘునాథం అభిప్రాయం కాబోలు!

రైలు, రైలుతో పాటు చెట్లూ, చేలూ, పైన మబ్బులూ, నా ఆలోచనలూ, అతి వేగంగా పరిగెత్తుతున్నాయి. అన్నింటికి ఒక్కసారే 'బ్రేకు' పడినట్లు మావూరి స్టేషన్ వచ్చింది. ఆ రాత్రి పడుకున్నాను. రఘునాథమే మెదులుతున్నాడు మనస్సులో! ప్రపంచంలో అక్కడక్కడ నిర్లిప్తమైయున్న కరుణ, సహనము, అభిమానము ఇత్యాది ఉత్తమ భావాలకు అందమైన శరీరం కనిపించగానే, దానిలో లీనమైపోవాలనే కోరిక కలుగుతుంది కాబోలు. లేకపోతే, రఘువంటి వ్యక్తిని మనం కలుసుకోలేము!